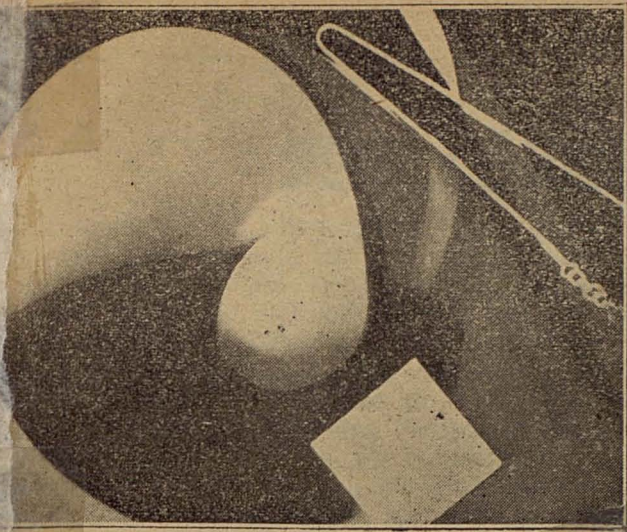

Marcel RAY

FOTOGRAFIE

LOESS

Somnul aurului

mila din parcul Bonaparte
a medalion treeră insomnii
reverență din cele flexibile
rupe într-o parte —

ngă e liniștea postelnică
r somnolent — egal
prește acest ecou mineral
e cald; scris uncial

liniat
at Sebastian

lincire, din aur cu părul auster
mila e în vers
în cer

mul așteaptă un nou manager —
ile au căzut
aur pe un șes —
mn glorificat — Somn glorificat
a cămilei mestecă loess

filip corsa

B E A T R I X

Despărțiri

despărțiri în dimineața risului solar
trecător alit, născând uimiri sub cer
sufletul svichid ca iepure fugar

ris crescut în por de lemn vopsit
lanț subtil, întârziind pornirea
apa mării de asfalt cșit

omni ca montel ridicat -targ
pl de ger jucând melancolie
r undeva în aer cortinele se tra

te transformări a pinzelor corău;
ră în atmosferă sirenele din suflet
brafele s'au frînt ca 'ntr'un dual de stoji

la timpuri omul, rău rostogolit
boară în descreșteri panta despărțirii
construiește'n suflet singurătăți de schit.

george bogza

1926

www.dacoromanica.ro

avantgardă literară

No. 6

■ ■ octombrie 1928 ■ ■

3 lei

colaborează : aragon, azar, george bogza, filip corsa, av. dudl, b. fundoianu, moldov, sașa pană, man ray, stephane roll, ilarie voronca.

ORA 10 DIMINEAȚA

Ființa ta întregită din orice gest, repetată la infinit în cerul gurii ca un tăpșan cu un ecou pe care-l simți în clănțănirea de chei a oaselor, iată: ești regina acestui joc de șah cu pătratele trecutului negre cu pătratele albe ale existenței în desfășurare; sacrifici întru apărarea Ei pionii drămuți în artere, mă ameninți cu degetul însemnând inima. INIMA ce poartă bătrîn urmărind prin grațiile unei ferești de auricul în descreștere, în creștere locatarul care a întârziat plata chiriei și urcă scara cu undoiri ca o minge. Cutele creierului te primesc ca într-o rochie și Ogar limba ta scrie, te frămîntă între dinți, dimineața rup biLetul No. 815 vreau să iau tramvaiul, firește Oriunde viața e aceeași dar scara Mă reține în amintire și ca aer de munte, tu, tu, Balsam în respirația care se rărește dar să-ți povestesc visul dela ora 8 după versiunea oficială.

— Aici trebuie să vă dați jos Domnule funcționar al conțenciosului „Abeille“, tramvaiul acesta nu poate înainta mai mult în imaginație.

— Ah! Nu! Nu! Refuz. Eu mi-am plătit locul (1 franc — două secțiuni în clasa I-a) și înțeleg să mă conducă confortabil pînă dincolo în subconștient dacă vreți.

— Subconștient? Nu cunosc această stație. Vreți poate Boulevard des Italiens?

— Nu. Dincolo. DINCOLO! DINCOLO!

— Poate vreți piața operei?

— Nu. **DINCOLO!** In imaginație.

— Ah! Nu Domnule. Dumneata iei tramvaiul drept Magic-Parc. Acolo vei găsi Palatul Minunelor (taxatorul se supără). Intervenția benevolă, cu bicepsii ca rufe muiate a controlorului. Politicos tai cu briceagul oferit de circumstanțe BRICEAGU. OPORTUNIST gîtlejul lunecos ca briliantină. Tramvaiul pleacă singur. Singele nu deajuns ținut în beciul unei cărni prea lemnoase, eră de o calitate inferioară.

Pe scară, așa dar, amintirea ta. Tramvaiul mă respinge, creierul dădea din mîni. COMPLECT, dar te căutam, te căutam și la 8^{1/2} (fix, ceasul de marcă elvețiană desfide orice concurență) pe foaia de prezența semnătura

George Bogza

dosarele vraf, peste drum cerul își deschidea ferestrele pentru curățitul de dimineață casele se închinău într-o reverență plăcută mașină de scris, alături, cu un accent metalic (englezesc?)—Oh! le vous en prie Madame, ne vous dérangez pas. Non! Non! Pas de thé. Mon coeur (moquer) préfère les dossiers des accidents sucrés.

Geamul ar putea fii un saltar. Incui totul, pleci, te întorci s'ar putea ca lumina să fie o apă, să fie un sărut. Dar uite dintre toate NAȚIUNILE aleg imagi-NAȚIUNEA.

ilarie vor

LINE FR

SCURT CIRCUIT

B. FUNDOIANU

Veniam în arenă când toreadorul plecase cu inima taurului în vîrf, ca mistica roză în amfiteatru mai rămăsese, cu botul pe labe, publicul sec; care a ascultat din mucegaiul gleznelor, zăgănitul impalpabil dintre clipe, evaporarea întreg peisajului spre cer. Un alambic întors cu țevile în surle și'n zurgălăii tinereții, filtra elixirul avid, toată pigmentația rozacee pe inimi, printre pușinii prieteni în plin turneu cerebral.

L'am mai surprins și-l mai aspir printre ei ca o pură radiografie: plămînuț tău irizat ca un imens ciorchine de floare de salcim; inima casetă pentru tic-tac-ul bucuriei unice și a veghei, — cînd somnambulul prin cărțile miraculoase sub luna 'n abat-jour a lămpii, ai echilibrat în discontinuitatea nopții. Prin pleoapa ta n'a trecut obiectivul aceleiași identități, ca prin vitralii, pînă la ingenunchierea sub lespezi unde recunoști urma în rotulă a genunchiului răscolit în imn și rugăciune; umbra de sub sprîncene, violacee sub alchimia ideii — ale lui Fundoianu?

Regret și mușc frîna nemerniciei biologice, care a deschis spre mine, maternul simbul pe ciți-va ani mai apoi.

Ași fi vrut să inaugurez cu ceilalți, vîrsta răsfoirii lui, știind pe bănci dinainte-mi — fruntea ca o catedră, fințina cu jînd, cuvîntul lui cirjă pentru subțioara sborului dinăuntru.

În fiecare pasiune, în fiecare zi, îmbrățișarea unui orizont, pescari deculși prin apa regală călînd perle, străluciri pentru mîni, cuvinte ca peștii frumoși spuma sau crizantema poemului strînsă în năvodul caietului, o undiță roză ca un deget pescuia scintilele din cerul înflorit ca morii. Proteza și rezida camaradului unic, ingenunchierea pusă și leagănul trezirii din pupilă, diamantul bătut în inelul rostogolirii în sus; — invidiez pe toți acei cari au ospătat — cot-la-cot — în vitrina acestui bijutier. Îl cunosc aerian ca pe Făt-Frumos Pe umărul prietinelor cari mi l-au transmis din neisprăvitul lui prisos, mai stă mina indisolubilei biruinți, amforă cu roua timpelui lui.

Un respect și o reverență înapoi, îndoia coloana vertebrală a zării, ca pe un gît de lebădă, sub aripa fierbinte a fiecărei clipe din amintirea lui. Mai e strîns brațul de brățara vinătă a celei ce numești cătușă universală dintre doi: dintre el și tine. Fiecare-l cuprinde'n parte; fiecare-i rezervă lui Fundoianu fotoliul cel mai adînc dintr'însul. Oricare din noi poartă ca un coif lumina ochiului pe el — isuși cu o vizieră deasupra frunții, care nu era decît palma'n coviltir pentru perspectiva lui Fundoianu.

De același braț ferm peste orizont și pieptul munților, — unde s'a îndepărlat, — îmi vorbește acum și se bucură Voronca.

Erau pe vremea lui — a acestui Don Juan al filiației dintre cerebel și D-zeu — toate inimile urcate în pomul ireal al fecundării, ca privighelile. A sluit să ridice pînă la impulsul celui mai autentic și suav caral, simțului, ogorul prieteniei; centura 'n cordon ombilical al prietenului o gamă unică între ei, o înfierbîntare topind toate metalele dulci în aliajul fiecăruia dintre dînșii. Exersa secolul pe paralele a două dulapuri cu cărți: al celui cu acele cari sînt și al aceuia cu acele cari vor fi. Zămislise și umbra cu el un pelerinaj albastru spre o Meccă a iubirii alte, a incitării și a conspirației: se aduna din zarzări polenul dinamitei, se instalase un serviciu de spionaj al porumbelilor pentru războiul cu magnezium al revelației anilor noștri. Chibzuia în glasul cu vîlvătai sau mocnit mușetelul flăcării din țigurile cu opaii ale Moldovei, pășunea cu boii de var, prunii cu clei, giștele cu pantofii galbeni, toate cusute cu ața albă a stelei din poemele lui — precum și aritmetica cu plusul în infinit al cerebralității. Fiecare deget din creierul său pipăia o eprubetă în magnifice licori.

Acest romantism l'ași fi iubit neretospectiv pînă la revederea din a doua înălțare, în timp, dar pe același nivel în spațiu, peste distanțele puse ca bretele dincolo de două republici.

Și vreau să-ți mărturisesc acum, iubite d-le Fundoianu, că pe o transparentă graniță călăresc demult dealungu-ți, pus în șea de cel dintîiu prieten, Voronca. Trambulina și sufletul cu arc ale acestuia m'au proiectat de mult în lucerna dimprejurii. String sub coapse armăsarul cu dînșii încețaiși în lăcățul inimii, scormonesc hazardul relevat și spun prin tubul acustic, svelt ca o tuberoză, dîn suflet cuvinte deacurmezișul frunții tale. Aceleași vorbe cu focul pe vatră și le spusese demult într'o scrisoare, pe care însă nu ți-am expediat-o, dintr'o teamă pe care nu pot să mi-o lămurisc, dintr'o alonje prea scurlă poate, dintr'o noimă încă obscură pentru mine.

Voiu mai spune cît în domeniul literaturii noastre nu însemni o bifurcare și-o coeziune simultane în senzul aceleiași cumpăniri, aceleiași realizări. Venise cineva care încadra o epocă, o adolescență, un scriu cu nebanuite voluptăți, într'o înfiorare nouă. Un cap lumina ca un bec, ca o stemă bezna și lumina unui deceniu, o antenă de o adîncă și proaspătă intuiție nelezia culete văzduhului. Poemele lui, cîteva, aduceau puritatea și selea toată, dintr'o fințină neaoșă a unei limbi și a unei senzibilități cu pieptănătură de coșineană. Un tur împrejurii adunase numai numărul omonim al cărui sărut gusta un veac deasupra celorlalți.

Mă silesc să-mi amintesc toată recolta și toată dărnicia lui și să scriu cît mai deosebit, dar un eveniment, o panică ne-a consternat pe toți prietenii într'un singur spasm. Chiciura care-ași fi vrut-o pe bățul creionului n'am putut-o da decît în lacrimă.

Spuseseam lui Voronca să scrie el această scăpărare despre Fundoianu. În ultimul loc o scriu tot eu, însă în pripă adunîndu-mi toată dragostea, tot ciripitul dinăuntru, și nu știu dacă din prezumții, din intuiții mici, din substituiți prin metafore, am izbutit să spun tot delirul în veac al lui Fundoianu. Elanul rămas în fund, care demult îi strînge mina, subterana de unde-l mîngîiu stingaci din visul cel mai ireal, îi păstrează pentru oricînd o buclă moale și muță pentru urechea lui.

O singură oară, pe divanul din salonul d-nei R..., a alunecat în pantă spre mine ochiul lui verde. Survenisem, desigur, inoportun, încolor și vag. Dar e singura clipă pe care o păstrez ca medalion pe gîtul anilor de atunci; dar lacom și nerăbdător îmi identific în bunătatea lui Brunea pe a sa. Cred într'o afinitate, într'o altoire din aceiași nesfîrșire, și într'un zăvor de hermină re-i încăzește pe amîndoi.

De cîte ori pe drumul lung al Labirintului, nu erai al treilea dintre doi. Un manșon de lutu ne înfășura minile de frigul singurătății: mergeam e un dulap cu cărți de unde-mi împrumut multe; un dulap cu cărți dintre poate o multime au stat în jgheabul palmei tale, sub pleoapa ta. O arcere pella 3 noapte prin B-dul Ferdinand, unde ai avut pe timpuri odaia cu lampă și suflet, e iar plină de o girafă înaltă de înfiorare și aducere aminte. Ași căuta în Brunea ca'n poemul d-tale „sub pielea lui bălană” și ca să încheiu aceste foi te voi săruta prin acest indigo blond chiar disară

A N T O L O G I E

Cîntec simplu

Ți-e prea frumoasă carnea, ca să mai poți avea sufletul care poate iubi și fecunda.

Ași vrea mereu să-l caut sub pielea ta bălană, cum umbli orb, să cauți o ușă 'n subterană sau cum rănești, să curgă rășina dintr'un trunchi.

Ți-e sufletul în mînele mici, sau în genunchi?

Dacă ți-ași da sărutul fecund pe sterpul pîntec,

ași deștepta în tine, iubirea, ca un cîntec?

Și ca în vechi sertare cu lacătul stricat,

ași regăsi ce-i simplu în tine și curat?

Ți-e sufletul în carne închis, ca într'o cramă

în care mustul sparge fierberea lui de vrană

și nu găsește, ca să țîșnească, o cană...

...și-i fericit că este închis în carnea ta.

b. fundoianu

THE REVELLERS

Reportaj

Un peuple naïf, se prolonge, soît dans une plainte, soît dans un cri de joie inimitable.
Pierre Mac Orlan

i-am auzit mercuri 22 august în Grosser Konzerthaus-Saal O revelație. Dar cîntăreții americani de jazz sînt cunoștințe vechi recomandate de His Masters Voice și Columbia.

Cinci bărbați tineri, patru cîntăreți — James Melton, Lewis James, Elliot Shaw, Wilfred Glenn — și pianistul Frank Black. Fiecare se întrece în bunăvoie și veselie crescendo. Humorul trăiește în muzica sveltă. Teme, armonii fără pretenții — un plîns ce vine din depărtare „comme le vent passe gémissant le long des lignes de chemins de fer...” Reverie încălzește diagonal cîntul lor lumină și frișcă. M-r Melton e demonul efectelor de falsetto. Nu auzi ultimul cuvînt, ultimul acord „car toutes ces auditions ou tous ces spectacles se prolongent indéfiniment dans l'esprit de celui qui les subit, comme l'arbre qui jamais n'entend la fin de la chanson du vent. L'aventure n'existe que dans l'imagination de celui qui la poursuit”.

Programul pletoric prezintă 27 creații. După concert creierul un film cu numeroase supraimpresiuni.

de gospel train — negro spiritual — adeverește observațiile lui Paul Morand: Negrii se impun Occidentalilor răpuși, slabi cu nervii obosiți prin vitalitatea lor formidabilă și intactă

spanish town — te învăluie în melancolia melodiei

mary lou — ris și plîns, metale nobile'n amalgam

dinah — frumoasa Dinah copilul brun, plin de soare, pe care-l sărută florile toate „Toute la fantaisie sentimentale anglo-saxonne se trouve dans le chant des Revellers et Dinah, la fille noire, c'est encore les docks du Surrey et les West India Docks où tous les murs sentent le rhum. Dinah, fille de couleur, déracinée, regrette le pays natal, assise sur une balle de coton — adevăr pur în fraza lui Mac Orlan — ritmul muzicii populare americane sosit în occident după război, jazz-band-ul, e dinamism uriaș. Are viteză singelui din arterele celui ce-l ascultă și acelaș ritm pentru că e ritmul esențial al epocii noastre, ne încarcă cu forțe cum un curent electric încarcă acumulatori epuizați”.

ramona, oh! miss hannah, ständchen, liebestraum — (Schubert, Liszt voronofizați).

Concertul Revellers pare glumă, improvizație; totul e tînr, spontan. Și totuși concentrează de 25 ori pe lună, de ani, pentru onorarii chaliapine și nici o strapontină liberă.

În pauze solo pian: fiecare deget a lui Frank Black e un acumulator electric

doll dance, dancing tambourin, dainty miss

Piano se metamorfozează subit în banjo cu cel mai compact tremolo, subit rostogolește opale și topaze în vîrtej, rulate cromatice. Viteză — ritm — RITM.

„Merge ca o mașină de cusut” — cuvintele lui Strawinsky despre un quartet. Nu sînt blam (d-lor romantici); laudă superlativă, da. În epoca preciziei, energiei, REVELLERS ni-au adus — din patria lui Lindbergh — RITMUL unei muzici populare nebanuile.

Inimile auditoriului uluit și-au schimbat ritmul în contra-timp. Viena, August, 1928.

șașa pană

cu lampă și suflet, e iar plină de o girafă înaltă de înfiorare și aducere aminte. roll

R I M B A U D	E F F I G I E		1 8 5 4 1 8 9 1
	Ardennes	Bourgogne	
	ange	démon	
	idéal	réel	
	L E B A T E A U I V R E		

18 CARATE

Un raccourci violent de
l'histoire des littératures
Georges Duhamel

A căzut din cer un fulger și-a luminat munți stîncoși. Din munți a sburât un vultur pleșuv. S'a rupt de sub aripa înăbușitoare a unei mame hrăpărețe și-a pornit să înfrunte golul.

În drumul lung și anevoios, vîntul și ploile i-au dilatat pupilele, înăsprit mușchii și întărit aripile. Sufletul lui, — spinii cuibului nu-l lăseau să doarmă, — a sorbit lacom lumina vie a soarelui și-a căutat pretutindeni locul de unde să-și reverse în voie focul care-i sbuciuma colivia. Nu l'a găsit. Sortit să rățăcească veșnic pe căi necunoscute, puilul de vultur ia cînd înfățișarea feroasă de răsvărit, cînd smerenia păcătosului. Ochii lui, în cari s'a păstrat seninul cerului, i-a ținut atent îndreptați spre porțile inconștientului. Incovoiat de-asupra spațiului a cercetat cu de-amănuntul cutele profunde ale sufletului. Și din pana întinsă împotriva taifunului a scos cîteva acorduri cari au sgîrial urechea plină cu ceară a contemporanilor. Acorduri în cari înfloreau cîntece de luptă și răzvrătire, durere și resemnare. Au format crez pentru generațiile următoare: le agita glas de profet.

Penetrațiune din domeniul fenomenalului, ochiul lui a văzut unde alții nu distingeau. Cu înzistență și disperare a căutat drumuri noi

„de nouvelles fleurs, de nouveaux astres, de nouvelles chairs, de nouvelles langues“.

Terenul unui permanent duel între saună și înger, între ideal și real, între cuvinte și sunete. Preocupări inițiale: alchimia verbului și culorile vocalelor. Revoltat, a distrus idoli și temple, legi, tradiții, amintiri. Cu un rînjit de scîrbă s'a desprins de tot ce-l legase pînă atunci, s'a liberat de spinii ce-i ținutau aripile și'n zbor spre nouă viață a trecut fără privire înapoi, dărîmînd, nimicînd.

Munți stîncoși, abise, mări ale apei și deșertului, pădurile tropicelor, metropole, au defilat fața ochiului explorator și s'au suprapus într'un peisaj fantast.

Înfățișîndu-ni-se, azi sub chip de Prometeu descătușat, mîni în imagine de Icar, **Jean-Arthur RIMBAUD** e creatorul unei noi vieți, profetul unei noi credințe și promotorul curenților literare de avantgardă, — pînă la dadaști.

azar

■ Vor apare :

Charlie Blum — omul de după ușă — roman de
ION CĂLUGĂRU

Plante și Animale poeme de **ILARIE VORONCA**

Poeme în aer liber poezii de **STEPHANE ROLL**

Cămașa de forță

Ne-a surprins aproape, citind în **Adevărul Literar** din 23 Sept cor., articolul de fond iscălit de d-l Al. A. Philippide, despre neverosimilul modern. Ne-a bucurat apoi că articolul e surexilat de cîteva nume pe cari le iubim și de cari sîntem siguri că și d-l Philippide e cu toată inima din partea lor. Dar noțiunea hilarantă care ni-a umplut gura cu un hohot e tocmai disociația dintre consistența cifrelor d-lui Philippide și capul de lemn al lui Sevastos. Auziți, Sevastos și Ribemont-Dessaigues, Blaise Cendrars, Max Jacob, Aragon, Cocteau. A lipsit din redacție obscurul xilocefal?

Desmințim și contestăm realitatea articolului d-lui Philippide și a numelor dintrînsul ca să reabilităm creierul bej al lui Sevastos. Sau: dăți cu călimara în cap curocefalule !

■ Primate :

URMUZ — Vitrină de artă nouă — No. 5 **G. Bogza**

ATTIRANCE DE LA MORT C'est le supplément de la revue
„Discontinuité“

LE GRAND JEU — Revue de quatre saisons — No. 1, Eté 1928

DER STURM — Die führende Zeitschrift der neuen Kunst —
19 Jahrgang/5 Heft. Berlin 1928

FEUILLES VOLANTES — Bulletin illustré d'information. — Arts
plastiques, lettres, architecture, musique. spectacles No. 1 Juin 1928

MUBA — revistă internațională de avantgardă-Paris.

■ Anunțăm pentru 1 Decembrie 1928, vernisajul **Salonului de plastică modernă** în sala academiei de arte decorative. Vor expune M. H. Maxy, Marcel Iancu, Victor Brauner, Milița Petrașcu.

■ D-l B. Florian organizează pentru iarna aceasta mai multe spectacole cu filme abstracte — moderne.

■ Machete pentru placcate, afișe, panouri, coperte — toate moderne — cereți la **Victor Brauner**, str. Suter 21-București.

■ **Simfonia marei Capitale.** Vedeți-l la unul din cinematografele de pe Bulevard.

Vizitați și cumpărați obiecte de interior, legătorie de cărți,
mobile, covoare, la

ACADEMIA DE ARTE DECORATIVE
DIRECTOR: M. H. MAXY

Deschiderea oficială a saloanelor pentru 1928-29 va avea
loc în 28 Octombrie cor.

Str. Cîmpineanu, 17 — București

REDACTORI :

Sașa Pană
Moldov

CORRESPONDENȚĂ • București I, Căsuța Poștală, 114
• Dorohoi, Str. I. C. Brătianu, 33
• Paris: rue Budé 11. (IVe arr)

TIPARUL „GAZETA DORHOIULUI“ DORHOI